

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1931-1932	N° 6		Zittingsjaar 1931-1932
	12 Novembre 1931	12 November 1931	

PROPOSITION DE LOI
concernant la nomination des instituteurs
et institutrices des écoles publiques.

DÉVELOPPEMENTS

MADAME, MESSIEURS,

Les catholiques ont organisé en Belgique un ensemble d'écoles et d'œuvres scolaires qui répond à leurs aspirations et qu'ils sont parvenus à faire largement subsidier par les pouvoirs publics.

Ils ont le droit d'enseigner et de former des instituteurs dans leurs Ecoles normales d'ailleurs subsidiées par l'État.

Le présent projet de loi n'a pas pour but d'empêcher le développement de l'enseignement libre dans notre pays.

Son application n'a d'autres conséquences que de limiter aux seuls instituteurs ayant fait leurs études dans des écoles publiques, le droit de professer dans l'enseignement officiel.

Il y a en Belgique 28 écoles normales officielles (14 pour garçons et 14 pour filles) alors qu'il existe 53 écoles normales libres (17 pour garçons et 36 pour filles).

A ce développement de l'enseignement normal catholique a correspondu la délivrance par lui d'un nombre considérable de diplômes.

Le tableau ci-après indique la quantité de diplômes délivrés respectivement depuis 1925 par les écoles normales libres et officielles.

ENSEIGNEMENT PUBLIC

	<i>Garçons</i>	<i>Filles</i>	<i>Total</i>
1925	290	431	721
1926	391	467	854
1927	337	416	753
1928	287	352	639
1929	227	346	573
1930	198	273	441

WETSVOORSTEL

betreffende de benoemingen van de onderwijzers
en onderwijzeressen der openbare scholen.

TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De katholieken hebben in België een complex scholen en schoolwerken tot stand gebracht, hetwelk aan hun verzuchtingen beantwoordt en waarvoor zij vanwege de openbare besturen ruime toelagen hebben weten los te maken.

Zij hebben het recht te onderwijzen en onderwijzers te vormen in hun normaalscholen welke trouwens door den Staat gesteund worden.

Dit wetsvoorstel heeft niet ten doel de ontwikkeling van het vrij onderwijs in ons land te verhinderen.

De toepassing er van zou alleen voor gevolg hebben, dat alleen onderwijzers die hun opleiding in openbare scholen genoten hebben, het recht zouden hebben te onderwijzen in het openbaar onderwijs.

Er zijn in België 28 openbare normaalscholen (14 voor jongens en 14 voor meisjes) tegen 53 vrije normaalscholen (17 voor jongens en 36 voor meisjes).

Met deze uitbreiding van het katholiek normaal-onderwijs is natuurlijk de aflevering van een aanzienlijk aantal diploma's gepaard gegaan.

Uit de onderstaande tabel blijkt hoeveel diploma's, sedert 1925, respectievelijk afgeleverd werden door de vrije en openbare normaalscholen :

OPENBAAR ONDERWIJS

	<i>Jongens</i>	<i>Meisjes</i>	<i>Totaal</i>
1925	290	431	721
1926	391	467	854
1927	337	416	753
1928	287	352	639
1929	227	346	573
1930	198	273	441

ENSEIGNEMENT LIBRE

	<i>Garçons</i>	<i>Filles</i>	<i>Total</i>
1925	468	1035	1503
1926	588	1256	1844
1927	583	1081	1664
1928	504	817	1321
1929	525	817	1342
1930	351	596	947

L'étude de ce tableau démontre que le nombre de diplômes des Écoles normales libres dépasse de beaucoup celui des Écoles normales publiques.

Ce fait est symptomatique et établit que tout en organisant un enseignement spécial pour leurs enfants dans leurs écoles, les catholiques poursuivent une politique parallèle de cléricatisation de l'École publique elle-même, en cherchant à introduire au sein de celle-ci des instituteurs sortis de leurs écoles.

Personne ne contestera que l'enseignement qui y est donné est imprégné essentiellement d'esprit religieux et tend à former des éducateurs dont toutes les aspirations s'inspirent de la doctrine chrétienne et de la discipline de l'Église, avec comme corollaire indispensable l'obligation de faire du prosélytisme.

Dans son récent encyclique en faveur de l'action catholique, le Pape Pie XI précise à cet égard — si c'était encore nécessaire, — la règle que doivent suivre tous les fidèles :

« Ce n'est pas, dit-il, pour un catholique, chose conciliable avec la doctrine catholique que de prétendre que l'Église, le Pape doivent se limiter aux pratiques extérieures de la religion (messes et sacrement) et que le restant de l'éducation appartient à l'État. »

Cette thèse, que nous concevons, sans l'approuver, marque une fois de plus la prétention séculaire de l'Église qui se traduit par une politique double : là où s'est possible, avoir la main sur l'enseignement; là où la loi civile fait respecter les droits laïcs, étendre de plus en plus son action sur la jeunesse par toutes les méthodes en son pouvoir.

Les instituteurs qui sortent des Écoles normales confessionnelles doivent pouvoir, en toute liberté enseigner dans les Écoles libres pour lesquelles ils ont reçu une préparation spéciale adéquate aux tendances à donner à leurs disciples.

Pour l'École publique, où la laïcité, la tolérance et la neutralité sont la seule règle — ces instituteurs n'ont pas reçu l'enseignement qui convient.

VRIJ ONDERWIJS

	<i>Jongens</i>	<i>Meisjes</i>	<i>Totaal</i>
1925	468	1035	1503
1926	588	1256	1844
1927	583	1081	1664
1928	504	817	1321
1929	525	817	1342
1930	351	596	947

Uit de studie van deze tabel blijkt, dat het aantal diploma's van de Vrije normaalscholen dit van de Openbare normaalscholen grootelijks overtreft.

Zulks is een kenschetsend verschijnsel en tevens het bewijs dat de katholieken niet alleen een bijzonder onderwijs voor hun kinderen, in hun scholen, op het oog hebben, maar terzelfdertijd een politiek van clericalisatie van de openbare school zelf voeren, door in deze, onderwijzers binnen te loodsen die uit hun scholen komen.

Niemand zal betwisten dat het onderwijs dat er gegeven wordt, in hoofdzaak doordrenkt is met een godsdienstigen geest en er op gericht is opvoeders te vormen, wier verzuchtingen alle ingegeven zijn door de christelijke leer en de tucht van de Kerk met als onmisbaar gevolg, de verplichting aan proseliettenmakerij te doen.

In zijn jongste encycliek over de katholieke actie, geeft Paus Pius XI daaromtrent — voor zoover zulks nog noodig was — een omschrijving van den regel dien al de geloovigen op dit stuk te volgen hebben :

« Voor den katholiek, zoo zegt hij, is het niet met de katholieke leer overeen te brengen te beweren dat de Kerk en de Paus zich alleen met de uitwendige praktijken van den godsdienst moeten bezig houden (missen en sacramenten) en dat het overige van de opvoeding aan den Staat toebehoort. »

Deze stelling welke wij begrijpen, zonder ze goed te keuren, is een nieuw bewijs van de eeuwenoude aanmatiging van de Kerk welke op een tweevoudige politiek neerkomt : waar zulks mogelijk is, de hand te leggen op het onderwijs, en waar de Burgelijke wet de rechten der leeken doet eerbiedigen, hoe langer hoe meer haar actie over de jeugd uit te breiden door al de middelen waarover zij beschikt.

De onderwijzers die uit de confessionnele normaalscholen komen, moeten in alle vrijheid kunnen onderwijzen in de Vrije scholen waarvoor zij een bijzondere opleiding genoten hebben, beantwoordende aan de strekking welke zij aan hun leerlingen moeten geven.

Voor de Officieele school — waar de laïciteit, de verdraagzaamheid en de onzijdigheid de enige regel zijn — hebben deze onderwijzers niet de gepaste opleiding ontvangen.

La tolérance, la neutralité et la laïcité ne sauraient être pratiquées par des maîtres dont toute la préparation a été basée sur l'obligation de faire du prosélytisme pour une église déterminée.

Le pouvoir civil doit former lui-même les instituteurs appelés à pratiquer dans les écoles officielles en veillant à faire respecter dans son enseignement également les croyances religieuses ou philosophiques de nos concitoyens.

**

C'est dans cet esprit que nous avons présenté la présente proposition de loi, qui, sans porter atteinte aux droits des instituteurs sortant des Écoles normales libres de professer dans les Écoles confessionnelles, garantit et défend l'École publique contre toute emprise étrangère à l'enseignement lui-même.

L'École officielle doit être neutre, laïque, nationale, attachée à nos institutions, à l'unité de notre pays et respectueuse de toutes les convictions philosophiques ou religieuses — elle doit avoir des maîtres éduqués suivant ces principes.

Leo MUNDELEER.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE.

L'article 24 de la loi organique de l'enseignement primaire coordonné par l'arrêté royal du 25 octobre 1921 et modifié par les lois du 1er août 1923, du 30 juillet 1928 et du 15 mai 1929, est libellé ainsi qu'il suit :

« Les instituteurs et institutrices communaux sont choisis parmi les Belges par la naissance ou la naturalisation, qui sont porteurs du diplôme d'instituteurs primaires, sortis d'une école normale publique, après en avoir suivi les cours pendant deux ans au moins ou qui sont munis d'un diplôme de l'enseignement moyen officiel du deuxième degré. »

Verdraagzaamheid, onzijdigheid en laïciteit kunnen niet in praktijk worden gesteld door meesters wier gansche voorbereiding tot grondslag had, aan proseliënmakerij te doen, ten voordeele van eene bepaalde kerk.

De burgerlijke macht moet zelf de onderwijzers vormen, die geroepen zijn om te onderwijzen in officiële scholen, met er een waakzaam oog op te houden dat, in dit onderwijs, op gelijke wijze de godsdienstige of de filosofische meeningen onzer burgers geëerbiedigd worden.

**

Met dezen verstande, hebben wij dit wetsvoorstel neergelegd; zonder inbreuk te maken op het recht der onderwijzers die uit de Vrije normaalscholen komen, onderwijs te geven in de godsdienstige scholen, biedt het voorstel waarborg en bescherming voor de Officiële school tegen elke indringing die vreemd is aan het onderwijs zelf.

De Officiële school moet onzijdig zijn, wereldlijk, nationaal, gehecht aan onze instellingen en aan 's Lands eenheid, en bovendien eenieders filosofische of godsdienstige overtuiging eerbiedigen; derhalve, moet zij ook meesters hebben, die opgeleid zijn volgens deze beginselen.

Leo MUNDELEER.

WETSVOORSTEL

EENIG ARTIKEL.

Artikel 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, samengecordend bij Koninklijk besluit van 25 October 1921 en gewijzigd door de wetten van 1 Augustus 1923, 30 Juli 1928 en 15 Mei 1929, luidt als volgt :

« De gemeenteonderwijzers en onderwijzeressen worden gekozen onder de Belgen van geboorte of door inburgering, houders van diploma's van lager onderwijzer of onderwijzeres, en die uit eene officiële normaalschool gekomen zijn, na er de leergangen gedurende ten minste twee jaren gevolgd te hebben, of die voorzien zijn van een diploma van middelbaar onderwijs, tweede graad. »

LEO MUNDELEER.

F. FISCHER.